

Rabbi Hershel Schachter
24 Bennett Avenue
New York, New York 10033
(212) 795-0630

הרה"צ רב' שכטר
ראש ישיבה וראש כולל
ישיבת רבינו יצחק אלחנן

זמן תפילת ערבית ליל צ' דשבוט

בהרבה מקומות נהגו להמתין מלהתחיל להתפלל ערבית ליל שבועות עד ז'ה"כ, מה הדין שנה זו כליל שני של שבועות שהיא שבת.

צ"ק מהרי"ל (סדר התפילות של פסח ארת ו') הזכיר המנהג שעדיין נפוץ אצל יונאי גרמניה – שלא להקדים להתפלל ליל יו"ט שני ש"ג קודם "נאכט" (דהיי"ו ז'ה"כ) מחשש, שמא יבטלו ויכינו הנשים מיו"ט א' ליו"ט צ', מפני שחששו שתיקף יבוא הצעל עם הילדים מביהכ"ג, ואין מתחילים לומר זכרו (תפילת ערבית) עד לאחר ז'ה"כ. בשאר מקומות לא נהגו כן, ורק כליל יו"ט שני של שבועות נחלק הפרמ"ג (או"ח סי' תצ"ד) על הכנה"ג, שכליל יו"ט ראשון של שבועות ממתנין (ברוב הקהילות) מלהתחיל בערבית עד ז'ה"כ מטעם תמימות, כידוע, ובכנה"ג כתב שכן יש לנהוג אף כליל שני – מטעם ספיקא דיומא. והפרמ"ג נחלק עליו – מפני שאין סופרים ספה"ע כליל א' של שבועות, וממילא אין לחוש – שהרי כבר נגמרה כל הספירה.

[ובציאור שיטת הכנה"ג היה נראה לומר עפ"י דברי הגאון ר' שלמה הכהן מווילנא ז"ל צ"ק בנין שלמה (הוספות סי' כ') וכן כתב הנצי"ב בהעמק דבר (לפר' אמור), דקרא דכתיב (לגבי שבועות) וקראתם בעצם היום הזה מקרא קדש יהיה לכם וגו', כוונתו לומר, שדוקא בשבועות בעינן שיאמרו קידוש בעצם היום של היו"ט, ולא בזמן התוספת, ולפי"ז שפיר שייך לומר שאף ציו"ט שני של שבועות נמי מן הנכון להחמיר מטעם ספיקא דיומא שלא לומר קידוש (או קידוש על היין, או אפילו קידוש בתפילה, לפי המנהגים השונים) עד ז'ה"כ, ואין המנהג להמתין מטעם תמימות (כדברי המשא"ת בנימין, הו"ד צמג"א רס"י תצ"ד) שנאמר (כטענת הפרמ"ג) שאינו שייך ציו"ט שני.]

ובשנה זו היות שיו"ט של שבועות חל ציום ששי, ועושים ערוז תצטילין ציום חמישי, פשיטא שמותר להכין ולסדר את השלחן ולבשל וכו' מיו"ט ראשון לשבת. וממילא פשיטא שמנהג המהרי"ל הג"ל לא שייך בשנה זו, ורק יש לדון מצד תמימות, והיות שכל הנהגה זו רק מנהג הוא (עפ"י פשוטו) ואינו דין ממש, יש מקום להקל עפ"י דברי הפרמ"ג הג"ל. [ואע"פ שלדברי הנצי"ב דין דאורייתא הוא זה, המקובל הוא שאינו אלא מנהג, והדרשא אך בתורת אסמכתא היא, וכמדומה לי ששמעתי פעם ממו"ר הר"ר העניך פישמן ז"ל שהחפץ חיים לא היה ניח"ל בזה שהנצי"ב היה דורש בפסוקים כמו תנא.]

ואדרבה, עי' מג"א (רס"י תקכ"ז) שכל יו"ט שעושים עירוב תצטילין היה המנהג בעירו לקבל שבת צמוקדם, דכל ההיתר (מדאורייתא) לבשל מיו"ט לשבת הוא מטעם הואיל, ובמצב של סמוך לחשכה של סוף היום לא שייך הואיל [וכן יעץ המשנ"צ (צבה"ל לסי' רנ"ו) בשם הפרמ"ג.]

ולדעת המג"א (רע"א ס"ק ה') הרוצה לקבל שבת צמוקדם, ראוי לקדש ולאכול תחילה ולהתפלל ערבית אח"כ, כל שזוהר שלא להתחיל סעודתו תוך חצי שעה לפני זמן ק"ש ותפילת ערבית. ובמעשה רב (סי' קי"ז) הביאו שהגר"א לא הי' סבור כן, דלשון הגמ' בצרכות (כו:) היא, דרב ללי של שבת בע"ש... ואומר קדושה על הכוס, ומשמע דאין להקל לומר קדוש מצעו"י (בע"ש) אח"כ התפלל ערבית צמוקדם. ורבנו ז"ל (בשעור היא"ה ז') הסביר ענין זה ע"פ הגמ' פסחים (סח:),

Rabbi Hershel Schachter
24 Bennett Avenue
New York, New York 10033
(212) 795-0630

הרה"צ רב' שכטר
ראש ישיבה וראש כולל
ישיבת רבינו יצחק אלחנן

דאע"פ שנחלקו ר"א ור"י ציו"ט היאך להסתדר עם שני הפסוקים של עזרת לד' א' ועזרת תהיה לכם, מכ"מ הכל מודים שצת דבעינן נמי לכם, מ"ט, וקראת לשצת עונג, ועי' רמז"ס פ"ו מיו"ט ה' י"ט (צהצ"א ש' ר' יהושע דבעינן חציו לד' וחציו לכם) כך הוא הדת, בצקר משכימים כל העם לצתי כנסיות... ומתפללים וקורים בתורה... וחוזרים לצתיהם ואוכלים, והולכים לצתי מדרשות קורים ושונים עד חצי היום, ואחר חצות היום מתפללים תפילת המנחה וחוזרים לצתיהם לאכול ולשתות וכו'. וכדברים האלה כתב גם צפ"ל משצת ה"י, ומשמע דס"ל שכך צריכים לסדר ענין זה של חציו לד' וחציו לכם, בתחילה מתפללים ערבית ליל שויו"ט, ואח"כ אוכלים, מתפללים בצקר, ואח"כ אוכלים, ומתפללים מנחה ואח"כ אוכלים (סעודה שלישית, צדוקא לאחר מנחה, עיין מזה בפוסקים), וזה דלא כדברי המג"א הנ"ל, שאפשר לקדש ולאכול מצעו"י ולהתפלל ערבית לאחר מכן. (ועי' מש"כ בזה בס' נפש הרב)

ושמעתי (כמדומה לי ממו"ר הר"ר ירוחם גארליק ז"ל) שצני הישיבות באירופא היו מדקדקים שלא לומר ק"ש של ערבית עם צרכותיה כשהתפללו בצבור עם הצעה"צ ציה"ש, ורק היו אומרים השמו"ע יחד עם הצבור, עי' רא"ש (ריש צרכות), וכך אפשר לעשות אף ברובה לקבל שצת צמוקדם, לומר שמו"ע דערצית אחר הפלג, לקדש ולאכול, ולומר ק"ש עם צרכותיה (וספה"ע) אחר זה"כ, ויזהר שלא להתחיל הסעודה תוך חצי שעה סמוך לתחילת זמן ק"ש. [ולענין טעימה קודם ק"ש של ערבית, עי' תוס' רעק"א על המשניות (פ"ק דצרכות)].

אכן לאלו הנוהגים להתפלל ערבית צמוקדם צליל שצת עם ק"ש וצרכותיה, כתב הצ"י שמותר להם להתחיל סעודת שצת אפילו תוך חצי שעה לפני זמן ק"ש, דלענין האיסור דרצנן שלא לאכול קודם ק"ש, רשאים הם לסמוך על שיטת התוס' (ריש צרכות) שכבר יי"ח ק"ש צמה שקראו לפני צאת, ורק לענין המצוה דאורייתא של ק"ש הוא שמחמירים לחזור ולקרוא עוה"פ אחר צאת, לחוש לדעת החולקים על התוס'. ובמשנ"צ (רס"ז ס"ק ו) כתב, שהנוהג להקל בזה אין למחות צידו, כי יש לו על מי לסמוך, אך לכתחילה מן הנכון לחוש לדעת המחמירים, שלא להתחיל בסעודה תוך חצי שעה. (ועיין"ש בצעה"צ ס"ק י"א).

ועי' תוס' ריש פר' ערצי פסחים (צט: ד"ה עד, שנחלקו בכל שצת ויו"ט אם אפשר לקיים מצוה סעודה מצעו"י או דוקא משתחשך. ועי' שו"ע (סי' רס"ז סע' ב'), שמקדימים להתפלל ערבית (בערב שצת) ... וצפ"ל המנחה יכול ... לקבל שצת בתפילת ערבית ולאכול מיד. וכתב שמה המשנ"צ (ס"ק ה') שלכתחילה נכון לחוש לאותה הדעה שצתוס' שאף בשאר שצתות ויו"ט אין יוצאים ידי חובת סעודה מצעו"י, וממילא צריכים להשאיר מקצת פת (כזית, כצ"נה, או יותר מצצ"נה, כמבואר כל זה בפוסקים, ועי' מזה בתשו' באר יצחק, להג"ר יצחק אלחנן ז"ל, חאה"ע סי' ב') ולאכלה צמוקדם בסוף הסעודה צלילה.

אכן אף לאלו המקילים בכל יו"ט שני להתחיל ערבית צמוקדם, או - לפי הפרמ"ג - אפי' צליל שני של צבועות, צודאי צריכים ליזהר שלא להכין מיו"ט א' ליו"ט שני, (ובצ"נה זו כאמור פשיטא שאין צעיה צוה, שהרי נעשה עירוב צצשילין). ואופן אחד לפתור צעיה זו יהי' - לקבל יו"ט שני תומ"י צהקדם האפשרי - תיקף לאחר פלג המנחה, כנהוג אצלנו בערבי שצתות צצקין, ולהכין ציום הראשון עבור סוף היום הראשון, כי מנקודת המצב של יו"ט ראשון - אין שמה צכלל יו"ט שני, ונמצא שכל מה שהכינו ציו"ט ראשון אחה"צ הי' עבור מה שיאכלו צמוקדם היום של יו"ט ראשון. [כלומר, שמותר

Rabbi Hershel Schachter
24 Bennett Avenue
New York, New York 10033
(212) 795-0630

הרה"צ רב' שכטר
ראש ישיבה וראש כולל
ישיבת רבינו יצחק אלחנן

להחם את המרק ציו"ט ראשון אם יאכלו אותו עוד קודם השקיעה.]

והנה לדעת הרמב"ם אין דין תוספת לשום שבת ויו"ט חוץ מיוה"כ (עי' מזה בארוך בשדי חמד), ואעפ"כ הביא להלכה את דין הגמ' דרב גלי של שבת בע"ש, הרי דס"ל דאין זה קשור לדין תוספת שבת. אך כפי המקובל בשו"ע, דין הקדמת ערבית בע"ש לפני השקיעה מיוסד על ענין תוספת שבת (עי' משנ"צ רס"ז סק"צ), וענין זה (של תוס' שבת) גדרו - החלטת האדם לשבות ממלאכה לשם קדושת השבת (וכן ציו"ט), [ולא מדין נדר הוא כדעת מקצת אחרונים, ויש שהצריכו אפילו קבלה צפה מדין לנצטא בשפתיים], וממילא, ציו"ט שחל ציום ראשון, לפי הגמ' בשבת (קיד:), לא שייך להיות תוספת ליו"ט, וממילא לא נהגו להתפלל ערבית של יו"ט צמקדם אחר פלג המנחה בשבת, דאין מתירים להתפלל צמקדם אלא כדי להוסיף מחול על הקודש, ובשבת הכל שובתים ממלאכה מטעם שבת, ואין שציתתו מטעם יו"ט, וממילא א"א לעשות כאן תוספת. ורק להיפוך, ציו"ט שחל בע"ש, שייך ענין תוספת, שלאחר פלג המנחה ציו"ט האדם שובת ממלאכה מטעם שבת, דציו"ט אוכל נפש מותר ובשבת אסור, והרי שציתתו אז, (לאחר הפלג ציו"ט), לשם קדושת שבת היא, שהרי נזהר אפילו ממלאכת אוכל נפש, (כן הבנתי משעורי רבינו ז"ל).

ועפ"ז יש מקום לבע"ד לחלוק ולומר, דאין מקום לעשות תוס' יו"ט ציו"ט ראשון עבור יו"ט שני, דמה ששובתים כל היום ציו"ט ראשון הוא מפני שזה יו"ט היום, ולא שייך לעשות תוספת עבור מחר, דאין שציתתו מחמת יום המחרת אלא מחמת היום. ובפשוטו דבר זה תלוי בדיון התנאים (עירוזין לט.). אם ראשי אדם להתנות על כלכלה של פירות טבולים ציו"ט ראשון, ולומר, אם היום קודש, אין בדצריי כלום, ואם היום חול וכו', וזה תלוי דדין קדושה אחת או שתי קדושות, ולדינא אנו מחלקים בין צ' ימי ר"ה לשאר יו"ט שני ש"ג, דבשאר יו"ט שהם בתורת ספיקא דיומא, אפשר להפריש תרומ"ע על התנאי הנ"ל, דממנ"פ האחד משני הימים הוא חול, משא"כ בר"ה, דשני הימים ודאי קודש הם. וממילא היה נראה לומר, דלהתפלל ערבית של ליל שני דר"ה צמקדם לאחר פלג ציום הראשון, אין להתיר, כי א"א להוסיף לאחר פלג ציום הראשון דר"ה עבור יו"ט שני של ר"ה, כי שציתתו אז ממלאכה זה עבור היום, ולא עבור מחר, ואין מקילים להתפלל ערבית קודם השקיעה אלא צמקדם שמוסיפים מחול על הקודש. אבל בשאר שני יו"ט ש"ג, שיש שמה ממנ"פ שאחד מהם ודאי חול, הרי מה שאנו מתפללים תפילת יו"ט (אחיה בחרתנו) לערבית כליל שני, זה על הנד שהיום הראשון הוא חול, ומותר בעשיית מלאכה, וממילא שפיר י"ל שמה שאנו שובתים ממלאכה ציום הראשון של יו"ט לאחר פלג, זהו בתורת מחר, וזהו התוספת יו"ט שלנו, וכמש"כ התוס' (בינה כב. ד"ה אין מכבין), שנהגו העולם להדליק הנר מיו"ט לחצרו, ואין מדקדקים אם הוא לילה... דאע"ג שאינו לילה, מכ"מ הוא סמוך לחשיכה, ואף באותו יום צריך הוא אותה הדלקה [והוצאו דצריהם צטוב"י או"ח סי' תקי"ד], כלומר, היות שיש כבר מקצת חשך צבית, מלאכת ההצעה מותרת, שאני עושה את זה עבור יו"ט ראשון, ואף שאני מדליק עם כ"כ הרבה שמן, שיאחר הנר דלוק אף לערב - ולזה אני מתכוון, שיאחר הנר דולק אף כליל יו"ט שני, דבר זה מותר כדין ממלאכה אשה קדירה צשר וכו', וממלא נחתום חצית של מים (בינה יז.), דמרבא צשיעורים מותר ציו"ט, כידוע, ובפשוטו משמע מדצרי התוס' שאף היו מצרכים על הדלקת הנרות אז, ואין זה נחשב כזילותא דיו"ט ראשון. וכ"ה להדיא צכף החיים (סי' תקי"ד ס"ק פ"צ) צשם השל"ה, ואע"פ שמצרכת לצורך הלילה, אין צכך כלום,

Rabbi Hershel Schachter
24 Bennett Avenue
New York, New York 10033
(212) 795-0630

הרה"צ רב' שכתר
ראש ישיבה וראש כולל
ישיבת רבינו יצחק אלחנן

ואדרבה הוא יותר מנזה ממה שנוהגים אנשים שאינם מדליקים צליל שני עד בואם מזיהכנ"ס וכו'.

[וכעת מנאחי בס' מסורת משה (ח"ג עמ' קמ"ה) דא"ל לזכך על הנרות מצעו"י, דזה כסתירה, דעדיין הוא יו"ט ראשון, ומזכרים מזד שהוא יו"ט שני. ושמה בהערה הוסיף עוד לומר, דלכאורה לפי"ז לא יוכל לקבל יו"ט שני מוקדם, בזמן שהוא עדיין יו"ט ראשון.]

ועי' רז"ה (סוף פסחים) שהצין דה"ט דקיי"ל בשמיני עזרת דמיצב יתצין צרכי לא מצרכין, די ש כאן תרד"ס ("עומד כנגדה") בין ישיבה בסוכה וניהוג קדוה"י דשמיני עזרת, והיות שאין בקייצין בקביעה דירחא, ולדין היו"ט דשמיני עזרת הוא דאורייתא, והישיבה בסוכה (מכח ספיקא דיומא, אולי היום עדיין הושענא רבה) הוא אך מדרבנן, דודאי מן הנכון להעדיף הדאורייתא על הדרבנן, ולכך צרכי לא מצרכין, מפני התרד"ס. ומסתמא מה"ט היה מקום לפרש בתוס' כדברי הגרמ"פ ז"ל, מפני בעיית התרד"ס. אכן פשטות לשון התוס' דודאי לא משמע כן, אלא כהצנת השל"ה. אכן באמת אינו מוכרח, דקיימת אפשרות שכלל לא צרכו בעלי התוס' על הדלקת הנר ציו"ט, כי כנראה היו בזה מנהגים שונים, עי' ס' לקט יושר הל' יו"ט סי' כ"ט.

ובהצנת הדין דצרכי לא מצרכין, עי' שפת אמת למס' שבת (כג.) ד"ה התם כי היכי דלא לזולזלי ציה, שהביא מתשו' הרמב"ם ומהריטב"א לסוכה (מו.) ביאור אחר לגמרי, שאינו בכלל מטעם תרד"ס.

ועי' צ"ח (ו.) דאם חל יו"ט צימי ה"א ווא"ו, ושכח לערב ערוז תצטילין מערב יו"ט, יכול לעשות על התנאי ציו"ט ראשון ציום ה"א, (חוץ מר"ה), ומבואר שם בתוס' רצו פרך ובשטמ"ק בשם בעלי התוס', דצכה"ג לא יצרך, אך לא כתבו שזה מטעם זילותא דיו"ט או מטעם תרד"ס, אלא מטעם ספק, שהרי כשהוא עושה הע"ת הוא אומר בפירוש שזה על התנאי, וא"כ פשיטא דזה ספק צרכה, וספק צרכות להקל.

ולפי"ד הגרמ"פ ז"ל שלא נכון לזכך על הדלקת נרות ציו"ט ראשון עבור ליל יו"ט שני, דזה מהווה תרד"ס, או זילותא ליו"ט ראשון, מה נאמר שנה זו, שחל יו"ט ראשון דשבעות ציום וא"ו, ומדליקין נרות שבת ציו"ט אחרי פלג, ומצרכים להדליק נר של שבת ושל יו"ט, אטו נימא שיש להשמיט תיבות ושל יו"ט, ורק לומר של שבת. ונראה פשוט שמנהג העולם אינו כן. ובפשוטו היה נראה כהצנת השל"ה בתוס' הנ"ל, שאפילו בכל יו"ט שני, אפילו שלא בערב שבת, מותר להדליק ולזכך על הדלקת הנרות כשמתחיל להחשיך צבית, וכאמור.]

ועי' תוס' (צרכות כז : ד"ה ל"ג) שאינו נכון להתפלל ערבית של מוצ"ש בשבת צחנס, אא"כ לצורך מנזה, דודאי צריך להוסיף מחול על הקודש. ויש שרצו לומר כזונתם, דגנאי הוא לשבת להתפלל תפילת חול עם אמה חוננתנו, וה"נ גנאי הוא להתפלל אמה צחרתנו צתורת ערבית לאחר פלג ציו"ט ראשון, שמראים כאילו יו"ט ראשון היה חול, אך עפ"י פשוטו אינו נכון, חדא, דהזדל גדול יש צין להתפלל תפילת חול בשבת עם אמה חוננתנו, וצין המתפלל תפילת אמה צחרתנו עוה"פ לאחר מנחה. ושנית, שהרי התוס' התירו לזכך על הנרות כנ"ל. ובפשוטו נראה כזונתם, דאף להתפלל של שבת בע"ש (קודם

Rabbi Hershel Schachter
24 Bennett Avenue
New York, New York 10033
(212) 795-0630

הרה"צ רב' שכטר
ראש ישיבה וראש כולל
ישיבת רבינו יצחק אלחנן

השקיעה) רק מותר מפני ענין תוספת שבת (או תוספת יו"ט), שהוא מקום מנוה, וכאן, צללי של מו"צ"ש בשבת, רק מתירים (לסמוך על שי"ר"י להתפלל ערבית אחר פלג) במקום מנוה, ופשוט.

ונראה שגדר ענין זה (של רב צלי של שבת בע"ש וכו') הוא דוגמת מאי דקיי"ל בדינים דרבנן, דכדאי הוא רב פלוני לסמוך עליו בשעה"ד (מאחר שאלו ואלו דא"ת, כמבואר בס' קה"י להגאון בעהמח"ס משכנ"י, ומבואר אללנו בארוכה בס' בעקבי הנאן, סי' ל"ח), וענין זמני התפילה (פלג או לילה) אך דרבנן הוא, וכדי להקדים תוס' שבת, וכן כשיש שעה"ד של צורך מנוה (במתפלל של מו"צ"ש בשבת) סמכינן אשיטת ר"י, אצל לא בחנם. וזוהי כונת הראצ"ד בהשגתו ע"ד הרמב"ם (פ"ג תפילה ה"ז), שהרמב"ם הסביר שטעם הדבר שאפשר להתפלל תפילת ערבית של לילי שבת בע"ש קודם שתשקע החמה, וכן להתפלל ערבית של מו"צ"ש בשבת, לפי שתפילת ערבית רשות, ואין מדקדקין בזמנה, והראצ"ד השיגו (כדעת בעלי התוס'), דאין ראוי לעשות כן אלא לצורך שעה.

[ובציאור ענין זה, מדוע זה נחשב כמקום מנוה להתפלל ערבית במקום כשמוסיפים מחול על הקדוש, היה נ"ל עפ"י דברי הרמב"ם סו"פ כ"ד משבת (בהסבירו מ"ט גזרו חכמים על טלטול מוקצה) מפני שמקצת העם אינם צעלי אומניות אלא בטלים כל ימיהם... שכל ימיהם הם שובתים ממלאכה, ואם יהיה מותר... לטלטל כשאר הימים, נמצא שלא שבת שציתה הניכרת. ולשי"ה הר"ת (דזכור ושמור בדבור אחד נאמרו רק מקיש אמירת קדוש לשציתה ממלאכה, ולא ר"ל שכל מנוות היום קשורות אהדדי, כדעת הר"ן פר' כל כתיבי), נראה דזהו גדר מנוות הקידוש, לגרום שהשציתה ממלאכה תהיה שציתה הניכרת, וכעין ברכת המנוה (דאורייתא) הוא על מנוות השציתה ממלאכה, וזמה שמתפללים ערבית, מקיימים מנוות הקדוש. ונראה שלכך ס"ל לתוס' שמקום מנוה הוא להתפלל ערבית במקום, (כשמוסיפים מחול על הקדוש), דגדר ענין תוספת שבת היינו (כן הסביר רבנו ז"ל) ניהוג האדם באיסור שציתה ממלאכה, ואמירת הקדוש יש לה השפעה על אותה השציתה שתהפך להיות שציתה הניכרת].

ודין המשנה (ערוצין) הנ"ל (דמתנה אדם על ערוצו ומתנה אדם על הכלכלה של טבל) הוצא להלכה בשו"ע (או"ח תט"ז ס"ב). ואף שהרמב"ם כתב (פ"ו מיו"ט הי"ד) שלאחר שהתקינו הלוח הקצוע, יו"ט שני ש"ג דינו כשני ימים של ר"ה, ושני הימים בתורת ודאי הם, ואין לומר עוד ממנו"פ, עיי"ש בראצ"ד ובשטמ"ק לצינה (ו). ובשו"ע או"ח (הנ"ל) שלא נתקבלה דעתו בזה.

ובסיכום: שנה זו שחל שבועות ציום וא"ו וזי"ג, בודאי אפשר להוסיף תוספת שבת, וכשמדליקים נרות שבת מסתברא שמצרכים להדליק נר של שבת ושל יו"ט, ומסתברא שיש מקום להקל, לסמוך על הפרמ"ג, ולהתפלל ערבית של שבת לאחר הפלג ציו"ט ראשון, ולהתפלל אתה בחרתנו, וא"צ לחוש לזילות דיו"ט ראשון, זמה שאנו מתפללים אתה בחרתנו עבור יו"ט שני. ובשאר שנים, שיו"ט ראשון של שבועות לא חל בע"ש, לאלו הקהילות שלא נהגו צמנהג מהרי"ל (שלא להתחיל מעריב בכל ליל יו"ט שני עד נאח) יש מקום לומר שאפשר להוסיף תוס' יו"ט עבור יו"ט שני, וממילא אם נתפוס כפרמ"ג, להקדים להתפלל ערבית (אתה בחרתנו) במקום לאחר פלג המנוחה ציו"ט ראשון.

Rabbi Hershel Schachter
24 Bennett Avenue
New York, New York 10033
(212) 795-0630

הרה צבי שכתר
ראש ישיבה וראש כולל
ישיבת רבינו יצחק אלחנן

The Maharil cites the custom of German Jewry in his time to daven Maariv at the start of the second day of Yom Tov only after Tzeis Hakochavim (the halachic evening). The reason for this practice is to avoid a situation where the women would begin preparing for the evening meal while it is still the first day of Yom Tov, anticipating the return of the men from Shul. Should the meal not actually begin until after sunset, this would essentially be preparing on the first day for the second, which is forbidden. Not all communities follow this custom.

For those communities who do not follow the aforementioned custom of the Maharil, one who davens maariv early on the second night of Yom Tov must be careful not to begin preparations for the second day of Yom Tov while it is still the first day of Yom Tov (i.e. before Tzeis HaKochavim). However, if one accepts to begin the second day of Yom Tov early, immediately after the Plag HaMincha (which is 1¼ halachic hours before sunset) as many do in the summer months, it is permitted to prepare in the early afternoon of that day for a meal later in the same day - provided that the food will be eaten before sunset - since it is still technically considered the first day of Yom Tov. Accepting the second day of Yom Tov early does not transform the current day (the first day of Yom Tov) into the second day of Yom Tov.

On the first night of Shavuos, we follow the opinion that Yom Tov should not begin until after Tzeis Hakochavim in order to ensure that all 49 days of Sefiras Ha'Omer are considered "complete" and counted in their entirety. There are differing practices whether this refers to starting maariv after Tzeis HaKochavim or simply reciting kiddush at home after Tzeis HaKochavim. The Knesses HaGedolah contends that on the second night of Shavuos, we should also wait until after Tzeis Hakochavim before beginning Yom Tov, however, the Pri Megadim argues that this is not necessary since the days of Sefiras Ha'Omer have already been completed.

When accepting Shabbos or Yom Tov early, it is recommended to eat a k'zayis of bread after Tzeis HaKochavim, in order to fulfill the mitzvah of eating the Yom Tov meal on the actual day of Shabbos or Yom Tov (see the Mishnah Berurah 267:5).

This year, since we will be making an Eruv Tavshilin on Thursday, one can certainly cook and prepare on Friday for the second day of Yom Tov which is also Shabbos. When accepting Shabbos and Yom Tov early, one should be careful not to begin the meal once it is within a half hour of the time for reciting the evening Shema (i.e. Tzeis Hakochavim). If one davened Maariv already (after Plag HaMincha) according to some opinions it would be permitted to begin the meal even within a half hour of Tzeis

Rabbi Hershel Schachter
24 Bennett Avenue
New York, New York 10033
(212) 795-0630

הרה צבי שכטר
ראש ישיבה וראש כולל
ישיבת רבינו יצחק אלחנן

Hakochavim. However, since this is a matter of significant dispute it is preferable to avoid this situation and begin the meal earlier.

In order to fulfill saying the Shema together with the blessings in its ideal time (after Tzeis Hakochavim) when making early Shabbos or early Yom Tov, some have the practice to recite only the Shemoneh Esrei of Maariv following Plag HaMincha, and the Shema with its blessings (and Sefiras Ha'Omer) only later, after Tzeis HaKochavim. Since one has already davened the Shemoneh Esrei of Maariv, it is permitted to begin the Shabbos or Yom Tov meal, provided that there is more than a half hour before Tzeis HaKochavim.

[Often, the Shul calendar gives a time for Tzeis HaKochavim which includes extra time for Tosefes Shabbos. With respect to this law of not beginning a meal within half an hour of Tzeis HaKochavim, we should ignore that extra amount of tosefes and only calculate based on the actual time of Tzeis HaKochavim. Regarding the true time of Tzeis HaKochavim, there are varying opinions.]

צבי שכטר
כ"ו אייר תש"פ